

# **BẢN TRÍCH YẾU LUẬN ÁN TIẾN SĨ**

**Tên luận án:** Đặc điểm ngôn ngữ trong dân ca Tày

**Ngành:** Ngôn ngữ Việt Nam

**Mã số:** 9220102

**Họ và tên NCS:** Lê Thị Như Nguyệt

**Người hướng dẫn:** PGS.TS Tạ Văn Thông; PGS.TS Nguyễn Văn Lộc

**Đơn vị đào tạo:** Trường Đại học Sư phạm

**Cơ sở đào tạo:** Đại học Thái Nguyên

## **NỘI DUNG TRÍCH YẾU**

### **1. Mục đích và đối tượng nghiên cứu của luận án**

**1.1.** Qua tìm hiểu những đặc điểm về hình thức và ngữ nghĩa của ngôn ngữ trong dân ca Tày, luận án nhằm chỉ ra một số giá trị riêng biệt và độc đáo dân ca Tày, qua đó góp phần bảo tồn, phát triển vốn văn hóa truyền thống của dân tộc Tày.

**1.2.** Đối tượng nghiên cứu của luận án là những đặc điểm ngôn ngữ trong các văn bản dân ca Tày, cụ thể là ba loại văn bản dân ca: *lượn, quan lang, then*.

**2. Các phương pháp và thủ pháp nghiên cứu đã sử dụng:** phương pháp miêu tả, phương pháp liên ngành; thủ pháp phân tích văn bản, thủ pháp phân tích ngữ nghĩa, thủ pháp thống kê, phân loại.

### **3. Các kết quả chính và kết luận**

- Luận án đã xác lập được khung lí thuyết về: văn bản, kết cấu; trường nghĩa, chủ đề, ngôn ngữ nghệ thuật, nhịp điệu, vần, thể, lí thuyết giao tiếp, lí thuyết hội thoại; văn hóa, bản sắc văn hóa, mối quan hệ giữa ngôn ngữ và văn hóa, biểu tượng ngôn ngữ; dân ca Tày, cuộc hát, chặng hát, khúc hát, lời hát..., làm cơ sở triển khai đề tài.

- Luận án đã tìm hiểu các khía cạnh hình thức của các văn bản dân ca Tày khảo sát: cuộc, chặng, khúc, lời, các loại cấu trúc, thể, vần, nhịp...

- Luận án đã đi sâu vào các khía cạnh ngữ nghĩa của các văn bản dân ca Tày khảo sát: chủ đề, trường nghĩa, các biểu tượng... Xác định được chủ đề của 3 tiểu loại dân ca (*lượn, quan lang, then*); sự tập hợp, quy luật xuất hiện của 6 trường nghĩa chính: người và lực lượng siêu nhiên, động vật và thực vật, sự vật vô sinh của thế giới tự nhiên, đồ vật, thời gian, sự vật hiện tượng khác; những nhóm biểu tượng thường gặp trong dân ca Tày: vẻ đẹp, ước vọng; khó khăn, thử thách.

- Luận án đã chỉ ra được những giá trị phản ánh được thể hiện qua hình thức và ngữ nghĩa của các văn bản dân ca Tày khảo sát.

#### **4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn**

##### ***Về mặt lí luận:***

- Kết quả luận án góp phần sáng tỏ thêm một số khía cạnh lí luận về ngôn ngữ dân ca các dân tộc thiểu số ở bình diện hình thức và ngữ nghĩa văn bản, trong Phong cách học và Văn bản học.

- Kết quả luận án cung cấp những định hướng cho việc khái quát hóa các đặc trưng của ngôn ngữ trong vốn văn nghệ dân gian của các dân tộc, xét từ phương diện ngôn ngữ học: các sự kiện thường gặp trong văn bản dân ca, thể và cách gieo vần, chủ đề, sự tập hợp các từ ngữ theo các trường nghĩa, biểu tượng...

##### ***Ý nghĩa thực tiễn:***

- Kết quả luận án giúp bảo tồn và phát triển vốn nghệ thuật truyền thống của người Tày, trong đó có dân ca, đồng thời góp phần bảo tồn và phát triển ngôn ngữ tộc người của dân tộc này. Đây cũng có thể xem là cơ sở ban đầu, gợi ý hướng tiếp tục đi sâu nghiên cứu các mặt khác trong ngôn ngữ của vốn văn nghệ truyền thống của người Tày.

- Từ việc chỉ ra đặc điểm của ngôn ngữ trong dân ca Tày, kết quả luận án giúp thêm kinh nghiệm và cách thức sưu tầm, phân tích văn bản văn nghệ dân gian, cũng như giúp việc biên dịch các văn bản này có hiệu quả và sâu sắc hơn. Đặc biệt, việc tập hợp các từ ngữ được sử dụng trong văn bản dân ca Tày có thể giúp biên soạn từ điển dân ca Tày hoặc từ điển văn hóa cổ truyền Tày.

- Kết quả nghiên cứu của luận án là tài liệu tham khảo cho những độc giả có nhu cầu tìm hiểu về văn hóa Tày nói chung, dân ca Tày cũng như tiếng Tày.

#### **5. Những đề nghị sử dụng các kết quả nghiên cứu của luận án**

- Kết quả nghiên cứu của luận án có thể được sử dụng tham khảo trong sưu tầm và nghiên cứu ngôn ngữ dân ca các dân tộc khác ở Việt Nam.

- Kết quả nghiên cứu của luận án có thể được sử dụng tham khảo trong giảng dạy về văn nghệ dân gian Tày ở bậc đại học.

*Thái Nguyên, ngày 06 tháng 02 năm 2022*

**Xác nhận của người hướng dẫn khoa học**

**Nghiên cứu sinh**

**PGS.TS Tạ Văn Thông    PGS.TS Nguyễn Văn Lộc**

**Lê Thị Như Nguyệt**